

PÄÄKIRJOITUS

Aluehallinto uudistuu

Vanhasen II hallituksen ohjelmassa on useita aluehallintoa koskevia tavoitteita. Vaikka osa niistä onkin "väljiä" ja mahdollistaa erilaisia tulkintoja, joitakin muutoksia on lähivuosina väistämättä tulossa.

Paineet aluehallinnon tarkasteluun tulevat sekä alhaalta eli kuntakentästä että ylhäältä eli valtion taholta. Uusi hallitus toteaa jatkavansa kunta- ja palvelurakennemuutoksen eli PARAS-hankkeen toteutusta määrätietoisesti. Lisäksi se lupaa tukea vapaaehtoisia, erityisesti montaa kuntaa koskevia kuntaliitoksia. Mikäli kuntien lukumäärä vähentyy ratkaisevasti, myös maakunnallisen tason yhteenliittymien toiminta ja tarkoituksenmukaisuus tulee epäilemättä pohdinnan alle.

Vanhasen hallitus on asettanut tavoitteekseen vahvoihin maakuntiin perustuvan monikeskuksisen aluerakenteen. Lähtökohtina menestymiselle pidetään alueiden omiin vahvuuksiin ja osaamiseen perustuvaa erikoistumista, toimijoiden välistä yhteistyötä ja verkottumista alueiden kesken. Ohjelmaperusteista aluekehitystyötä jatketaan, ja erityisesti maakuntaohjelman painoarvo vahvistuu. Toteuttamissuunnitelma eli TOTSU ja valtion aluehallinnon tulossopimusneuvottelut yhdistetään. Selkeästi on kirjattu päämäärä hallinnon uudistamisesta ja kansanvaltaistamisesta: lääninhallitusten, TE-keskusten, muiden piirihallintoviranomaisten ja maakuntien liittojen työnjakoa täsmennetään ja päällekkäisyydet poistetaan. Samalla vähennetään hallintoviranomaisten määrää ja arvioidaan niiden aluejakoa. Nämä uudistukset toteutetaan vuoteen 2010 mennessä.

Suomessa kunnat ja valtio vastaavat yhdessä alueiden kehittämisestä. Etelä-Pohjanmaan liitto toimii eteläpohjalaisten kuntien yhteenliittymänä maakuntansa kilpailukyvyin ja vetovoimaisuuden parantamiseksi. Tehtävä on haastava nopeasti muuttuvassa maailmassa, eikä liittokaan voi jäädä junnaamaan paikoilleen. Maakuntien liittojen on osoitettava, että ne tukevat toimenpiteillään paitsi alueellisia myös kansallisia tavoitteita. Liitto on linjannut alueensa lähivuosien kehitystä maakuntaohjelmalla. Tämä asiakirja tehdään neljän vuoden välein, ja sen merkitys on suuri sektoripoliittikkien koordinoijana maakuntatasolla. Tuoreimman maakuntaohjelman visio kiteyttää alueen päämäärät: *Ihmiset, yritykset ja ympäristö voivat hyvin innovatiivisessa ja kansainvälistyvässä yrittäjyysmaakunnassa.*

Jotakin siis tulee aluetasolla tapahtumaan. Alueiden kansainvälisen kilpailukyvyin edistäminen haastaa nykyiset organisaatiot tarkastelemaan toimintaansa ja uudistumaan. Myös liittojen on kehityttävä aluekehitysviranomaisina. Etelä-Pohjanmaan liitossa on aloitettu oma prosessi, jossa luodetaan lähivuosien toimintaympäristön muutoksia ja rakennetaan strategia uusiin haasteisiin vastaamiseksi. Aika näyttää, miten onnistumme - yrittäistä ainakin on!

Kesä suo pienen hengähdystauon hallintopohdinnoille. Antakoon se myös aikaa ladata akkuja ja keskittyä tulevan talven koitoksiin. Elämyksiä kesään suosittelen hakemaan myös eteläpohjalaisista kulttuuri- ja urheilutapahtumista, joita varmasti riittää jokaiseen makuun.

Aurinkoista ja virkistävää kesää!

Asko Peltola
Maakuntajohtaja

Sisältö:

Pääkirjoitus: Aluehallinto uudistuu	1
Korkeakouluverkosto tutkimustoiminnan kehittäjänä	3
Luovien alojen kehittämissuunnitelmatyö vauhdissa	4
Trissa.tv:ssä luvassa vilkas kesä	5
Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia ja toimenpidesuunnitelma valmistunut	6
MYR päätti asettaa hankeryhmän, sihteeristön ja maaseutujaoston	7
Riittävän kokoiset peruskunnat myös laajan väestöpohjan palvelujen takeena	8
Maakunnat ja palvelurakenteiden uudistaminen - case Etelä-Pohjanmaa -hanke	10
Kuntien sosiaali- ja terveysalan tietojärjestelmät haasteiden edessä	10
Uuden ohjelmakauden EU-ohjelmia esiteltiin seutukuntakierroksilla	12

TAPAHTUMAKALENTERI

Kesäkuu

- 18.6. maakuntahallitus
- 19.6. MYR:n kokous
- 19.6. kulttuurilautakunta

Heinäkuu

- 9.-20.7. liiton toimisto suljettu

Elokuu

- 13.8. maakuntahallitus
- 28.8. kulttuurilautakunta

Syyskuu

- 10.9. MYR:n kokous
- 17.9. maakuntahallitus

[Etelä-Pohjanmaan liiton tiedotuslehti](#)

Päätoimittaja:
maakuntajohtaja Asko Peltola
puh. 020 124 4101
asko.peltola@etela-pohjanmaa.fi

Toimitus:
tiedotussihteeri Juhani Heikkilä
puh. 020 124 4133
juhani.heikkila@etela-pohjanmaa.fi

Lehti
julkaistaan liiton internetsivuilla
www.epliitto.fi

ISSN 1796-0215

Pro Etelä-Pohjanmaa 2/2007

on tiedotuslehden ensimmäinen ai-
noastaan sähköisessä muodossa
internetsivuilla julkaistava numero.
Toimitus toivoo lukijoilta palautetta
julkaisumuodosta sekä lehden luet-
tavuudesta internetversiona.

Palautetta vastaanottaa tiedotus-
sihteeri.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Ajaton arvolahja

Yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahasto ja Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan historia, osa VII

*Etelä-Pohjanmaan historian
valtavirtoja 1910-1960*

50€

Koko Etelä-Pohjanmaan historia sarja I-VII 200€

Tuotteet voi ostaa Etelä-Pohjanmaan liiton toimistolta
tai tilata postiennakolla.

www.epliitto.fi

Tilaukset: Etelä-Pohjanmaan liitto/neuvonta, puh. 020 124 4100
Käyntiosoite (08.00 - 15.45): Kampusranta 9 C (4. krs), Seinäjoki

Korkeakouluverkosto tutkimustoiminnan kehittäjänä

EPANET II -vaihe käynnistynyt

- Tulevaisuudessa tutkimustoiminnan painopistettä siirretään edelleen vuonna 2004 perustetulle Seinäjoen yliopistokeskukselle. Lupauksia tulevaisuudesta on annettu: yliopistojen suunnitelmissa on yliopistokeskusten kehittäminen. Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistyksellä on jatkossa kaksi tärkeää tehtävää: varmistaa maakunnan tuki EPANET II -vaiheelle ja huolehtia siitä, että korkeakoulutoiminta Etelä-Pohjanmaalla vastaa maakunnan tarpeita, linjaa tutkimusohjelmapäällikkö Sulevi Riukulehto esitellessään korkeakouluverkoston toimintaa.

Vuonna 2007 käynnistyneen EPANET II -vaiheen tutkimus- ja professuurihankkeita ovat laboratoriolääketieteen, terveydenhuollon tietotekniikan, yrittäjyyden, kulutuskäyttäytymisen, konseptijohtamisen, rytmimusiikin ja logistiikan professorit. Uusiina avauksina ovat suunnitelmissa innovaatioympäristöt ja arkkitehtuuri.

- Joillekin yrityksille EPANET on ollut aivan ratkaisevan hyödyllinen hanke, kertoo Riukulehto. EPANET-korkeakouluverkoston ytimenä ovat määräaikaisten tutkimusprofessorit, jotka kokoavat ympärilleen tutkijaryhmän. Tällä hetkellä professuureja on 15. Professuureja on perustettu valituille painopistealueille: elintarvikealalle, liiketoimintaosaamiseen, informaatioteknologiaan, hyvinvointiin ja materiaalsen tutkimukseen. Mukana verkoston yhteistyössä on kuusi yliopistoa sekä Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

- On merkittävää, että jokaisen EPANET-yliopiston kanssa on aloitettu vähintään yksi professuurihanke, Riukulehto toteaa.

Maakunnan tutkimus- ja kehittämistoiminta koki vahvistuksen Seinäjoen yliopistokeskuksen perustamisen myötä vuonna 2004. Tutkimustoimintaa on ollut mahdollista siirtää yliopistokeskuksen vastuulle. Yliopistokeskuksen toiminnassa ovat mukana Helsingin, Tampereen ja Vaasan yliopistot sekä Tampereen teknillinen yliopisto ja Sibelius-Akatemia. EPANET ja sen tutkimusprofessorit toimivat yliopistokeskuksen kanssa tiiviissä yhteistyössä. EPANET-verkoston kokoaminen on käynnistetty jo vuonna 1999.

Maakunnan liitto ja kunnat merkittävimpinä rahoittajina

EPANET-korkeakouluverkostolla on rahoitussopimuksia 24 julkisorganisaation ja 96 yksityisen rahoittajan kanssa. Suurin yksittäinen osuus, 25 prosenttia, rahoituksesta on tullut Etelä-Pohjanmaan liiton kautta. Liiton kautta tuleva rahoitus koostuu niin EU:n, valtion kuin kuntienkin rahoitusosuuksista. Etelä-Pohjanmaan kaikki kunnat ovat rahoittaneet korkeakouluverkostoa merkittävästi myös suoraan. Yrityssektori on ollut innokkaasti mukana osallistujana ja rahoittajana. Rakennerahoitusten kehittämisarvoja EPANET on saanut myös TE-keskuksen kautta.

EPANET:in strategiset päätavoitteet:

- 1 Kansainvälisesti kilpailukykyisten tutkimusryhmien syntyminen
- 2 Tutkimus- ja kehittämisrahoituksen tehokas hyödyntäminen
- 3 Yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja kehittäjäorganisaatioiden verkostoiminen innovaatiotoiminnassa

- jh

Kuva : Juhani Heikkilä

Tutkimusohjelmapäällikkö Sulevi Riukulehto oli kertomassa EPANET:ista maakuntavaltuustolle.

Luovien alojen kehittämissuunnitelmatyö vauhdissa

Vuoden alussa käynnistetty luovien alojen yritystoiminnan kehittämissuunnitelman laatiminen on edennyt väliraporttivaiheeseen. Väliraportti valmistuu kesäkuun lopussa. Kehittämissuunnitelman lopullinen versio on valmis 31. elokuuta ja se julkistetaan hankkeen päätösseminaarissa 10. lokakuuta. Pro Etelä-Pohjanmaan lukijoilla on mahdollisuus kurkistaa työprosessin kulkuun sekä väliraportin sisältöön jo hiukan etukäteen...

Luovien alojen suunnitelmatyön kalenteri 2007:

- 1.1. Hanke alkoi
- tamm-helmikuu Haastattelut
- 16.2. Käynnistämisseminaari
- 14.3. I tulevaisuusverstas
- 18.4. II tulevaisuusverstas
- 29.6. Väliraportti**
- 31.8. Valmis suunnitelma**
- 10.10. Päätösseminaari**

Alkuvuoden aikana suunnitelmatyön puitteissa on järjestetty käynnistämisseminaari ja kaksi tulevaisuusverstasta. Lisäksi on haastateltu maakunnan luovien alojen yrittäjiä ja kulttuuritoimijoita. Suunnitelmatyötä tekevät tutkija Katariina Heikkilä ja projektinjohtaja Olli Hietanen Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta.

- Haastattelujen tavoitteena oli saada yleiskuva luovien alojen nykytilasta ja haasteista maakunnassa. Haastateltaviksi valittiin yrittäjiä eri toimialoilta sekä alueellisten kehittämisorganisaatioiden, koulutuksen, kulttuuri- ja museotoimen edustajia. Yhteensä haastatteluja tehtiin 12, joista yksi toteutettiin sähköpostitse ja muut olivat puhelinhaastatteluja, kertoo tutkija Katariina Heikkilä.

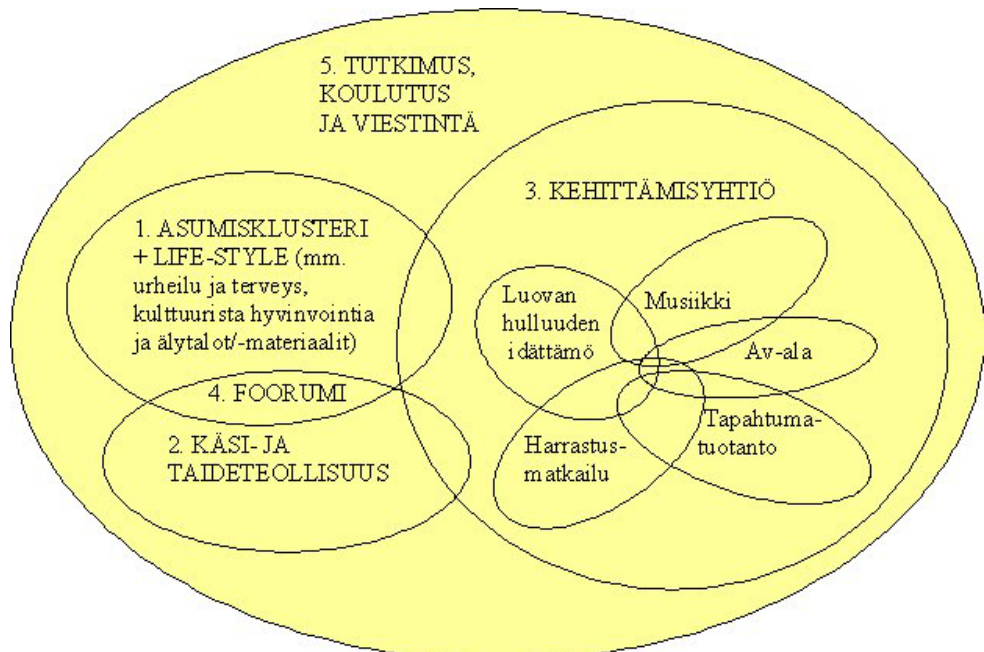
- Kehittämissuunnitelman laatimisessa käytettiin työskentelymenetelmänä osallistavaa tulevaisuusverstasmenetelmää. Haastattelut antoivat hyvän pohjan tulevaisuusverstaiden suunnittelulle. Käynnistämisseminaarissa oli osallistujia 100 eri puolilta maakuntaa ja kumpaankin tulevaisuusverstaaseen tuli osallistujia 40, Heikkilä jatkaa.

Etelä-Pohjanmaan luovien alojen yritystoiminnan kehittämisen painopistealueiksi on työn edetessä noussut kolme suurta teemakokonaisuutta:

- 1 Asumisklusteri ja Life-style
- 2 Käsi- ja taideteollisuus (mukaan lukien puuklusteri)
- 3 Kehittämisyhtiö

Näiden lisäksi neljäs kokonaisuus muodostuu käsi- ja taideteollisuuden sekä asumisklusterin rajapinnalle syntyvästä innovaatiofoorumista. Viidennen kokonaisuuden, joka on vuorovaikutuksessa kaikkien kanssa, muodostaa tutkimus, koulutus ja viestintä. Väliraporttiin sisältyvät toimenpide-ehdotukset keskittyvät Heikkilän mukaan näihin kokonaisuuksiin. Maakunnan vahvoiksi osaamisklustereiksi on löy-

Oheinen kuva on projektinjohtaja Olli Hietasen ja tutkija Katariina Heikkilän näkemys maakunnan luovien alojen yritystoiminnan kehittämisestä tulevaisuudessa. Vahvoja osaamisklustereita on kaksi ja kehittämissyhtiön sisällä on muita kasvussa olevia osaamisalueita. Kuvio sisältyy kesäkuun lopussa julkaistavaan väliraporttiin.

tynyt asumiseen ja elämäntyyliin liittyvät alat, kuten sisustus, urheilu ja terveys, sekä vanhastaan maakunnassa tunnettu käsi- ja taideteollisuus. Lisäksi on havaittu useita kasvussa olevia osaamisalueita, kuten tapahtumatuotanto ja av-ala.

- Kärkiklustereiden kehittämisessä tavoitteena on lisätä verkostoitumista sekä horisontaalisesti toimialojen sisällä että vertikaalisti arvoketjuissa ja sidosryhmien kanssa asiakaslähtöisyyden ja innovaatiojärjestelmän kehittämiseksi. Tavoitteena on myös saada aikaan poikkisektoraalisia yhteistuotantoja sekä kehittää edelleen kulttuurikeskuksia, käsityökeskuksia yms. kulttuuriorganisaatioita. Kehittämisyhtiön tavoitteena on tarttua hulluihinkin ideoihin ja kasvattaa alueelle uusia menestysklustereita, visioi Heikkilä.

Luovien alojen kehittämissuunnitelmatyön päättävä seminaari järjestetään 10. lokakuuta Framissa Seinäjoella. Päivä kannattaa merkitä kalenteriin jo nyt: tilaisuuteen on tulossa puhumaan professori Markku Wilenius Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta. Muitakin mielenkiintoisia puheenvuoroja on luvassa. Seminaari tulee olemaan lähtölaukaus kehittämissuunnitelman toteuttamiseen.

Trissa.tv:ssä luvassa vilkas kesä

Maakunnan kesä on täynnä mielenkiintoisia juhlia ja tapahtumia. Trissa.tv:n kesäohjelmistossa on tarjolla mahdollisimman laaja kattaus maakunnan suvesta, joka sisältää ennakojuttuja, tapahtumaraportteja sekä mielenkiintoisia henkilöhaastatteluja.

- Tapahtumista ensimmäisenä aloittaa Ilmajoen musiikkijuhlat. Pääsemme syvemmälle musiikkijuhlien historiaan Jyrki Anttilan seurassa sekä tutustumme musiikkijuhlien monipuoliseen tarjontaan. Haku Päällä -rakkausfestivaali tarjoilee rautaisannoksen tulsia tunteita, joiden tulkkina toimii rakkausrunokilpailun voittaja Arto Juurakko, kertoo projektipäällikkö Pekka Pohjoispää. Maakunnan monipuolista kesäteatteritarjontaa pääsee tarkastelemaan koko kesän kestävässä ohjelmasarjassa. Esittelyssä ovat niin pienemmät kuin suuremmatkin teatterit, joista jokainen voi valita mielensä mukaan. Näiden lisäksi Trissa.tv kiertää monia suosittuja kesätapahtumia aina Puukkofestivaaleista Wanhan ajan päiviin tarjoten mahdollisimman kattavan kuvan maakunnan suvesta.

Trissa.tv-kulttuurikanavan ohjelmat ovat katseltavissa osoitteessa www.trissa.tv

Trissa.tv:n työryhmä ahkeroimassa: takana projektipäällikkö Pekka Pohjoispää, istumassa kesätyöntekijät Anders Wikberg ja Merja Vasikkaniemi. Tiimiin kuuluu lisäksi tuottaja Tuomas Ojajärvi.

"Provinssirock marssittaa eteemme suuret ulkomaiset ja kotimaiset artistit, joihin festivaalitunnelman lisäksi pääsee lähemmin tutustumaan ohjelmatarjonnassamme", projektipäällikkö Pohjoispää kertoo.

"Terwetuloa wiihtymään Trissa.tv:lle, nähdään kesätapahtumissa!", toivottaa Trissa.tv:n tiimi.

Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia ja toimenpidesuunnitelma valmistunut

Kuva : Heli Rintala

Projektipäällikkö Arja Kortesuoma esitteli strategiaa Maakunnan yhteistyöryhmälle 31.5. MYR hyväksyi strategian ja ohjelman matkailun kehittämistyön työvälineeksi.

Etelä-Pohjanmaan matkailuelinkeinon kehittämiseen ja matkailutulon kasvattamiseen tähdätään suunnitelmallisella ja tavoitteellisella työllä, jonka vauhdittamiseksi on valmistunut Etelä-Pohjanmaan matkailustrategia ja toimenpideohjelma vuosille 2007-2013. Strategian lähtökohtana ovat alueen yrittäjien ja keskeisten matkailutoimijoiden tarpeet ja näkemykset sekä Suomen matkailustrategian ja toimenpideohjelman linjaukset. Strategia ja suunnitelma on tuotettu Etelä-Pohjanmaan matkailun koordinaatiohankkeessa (MATKO) yhdessä maakunnan yrittäjien ja muiden matkailutoimijoiden kanssa.

Strategiset päämäärät

- Matkailustrategian päämääränä on edesauttaa matkailun kehittymistä ympärivuotiseksi ja luoda edellytyksiä ammattimaisen matkailuyritystoiminnan kehittymiselle, kasvuille ja kilpailukyvyille. Kasvua haetaan kotimaisten matkailijoiden viipymän pidentämisellä sekä tavoittelemalla myös ulkomaalaisia matkailijoita, toteaa MATKO-hankkeen projektipäällikkö Arja Kortesuoma.

Strategian mukaan tavoitteena on kehittää asiakaslähtöisiä, vetovoimaisia, laadukkaita ja helposti ostettavia matkailutuotteita ja -palveluja sekä oppia verkostoitumaan ja tekemään yhteistyötä kehittämis-, markkinointi- ja myyntitoimenpiteissä alan sisällä. Erityisesti matkailun palveluketjun katkeamattomuus pyritään tulevaisuudessa varmistamaan koko ketjun osalta.

Painopisteet matkailukeskittymissä ja teemapohjaisen matkailun kehittämisessä

Valtakunnallisen strategian linjauksen mukaisesti myös Etelä-Pohjanmaalla matkailun kehittämisen strategiset painopistealueet ovat kahdessa kokonaisuudessa:

1. Matkailukeskittymien edelleen kehittäminen (heijastusvaikutukset, tunnettuus)
2. Teemapohjalta lähtevien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen.

Matkailustrategiassa veturikohteiksi maakunnassa on valittu 6 matkailukeskittymää:

- o Ähtärin eläinpuistoalueen perhematkailukeskittymä
- o Tuurin ostosmatkailukeskittymä
- o Kuortaneen liikuntamatkailukeskittymä
- o Härmän ja PowerPark alueen -matkailukeskittymä
- o Nykäläniemi-Halkosaari - vapaa-aikamatkailukeskittymä Lappajärvellä
- o Seinäjoen kaupunki ja Kalajärven virkistysalue keskittymä.

- Panostamalla matkailukeskittymien edelleen kehittämiseen ja nostamalla niitä mm. markkinoinnin vetureiksi, saamme kehitykselle vauhtia ja aikaan lumipalloeffectin, joka säteilee heijastusvaikutuksia koko matkailuelinkeinon kasvuille. Näin ollen se on koko maakunnan matkailun etu, että vetureita kehitetään, kertoo Arja Kortesuoma.

Etelä-Pohjanmaan matkailun visio:

Etelä-Pohjanmaa tunnetaan aitoa pohjalaisuutta ja alueen kulttuuria tarjoavana laadukkaana matkailualueena, jonka vetovoimaiset tapahtumat, monipuoliset kokousmahdollisuudet, hyvät majoituspaikat ja persoonalliset käyntikohteet tarjoavat niin kotimaisille kuin ulkomaalaisillekin yritys- ja vapaa-ajanmatkailijoille runsaasti vaihtoehtoisia matkailukohteita ympäri vuoden.

Matkailun suunnitellut kehittämistoimenpiteet

Toimenpiteiden painotukset kehittämistyössä ovat seitsemässä osa-alueessa:

1. Maakunnan matkailullisen imagon vahvistaminen
2. Asiakaslähtöisen tuote- ja palveluketjun yhteistyön varmistaminen
3. Matkailuosaamisen, tietotaidon ja tutkimustiedon hyödyntämisen lisääminen
4. Kansainvälistymisen edistäminen
5. Saavutettavuuden ja matkailuinfrastruktuurin parantaminen
6. Matkailutoimijoiden työnjaon selkiyttäminen
7. Matkailurahoituksen kohdentaminen strategian painopistealueisiin.

MATKO-hankkeen toteuttajana on toiminut Seinäjoen ammattikorkeakoulun maametsätalouden yksikkö. Vuoden kestäneeseen strategiaan laadintaprosessiin ja työskentelyyn eri vaiheisiin osallistui kaikkiaan liki 300 matkailualan toimijaa, josta yrittäjien osuus oli yli puolet (56 prosenttia). Osarahoitus hankkeeseen on tullut Etelä-Pohjanmaan liiton kautta tavoite 2-ohjelman Euroopan aluekehitysrahastosta ja kansallisista kehittämisvaroista.

Matkailustrategiaa voi pyytää Etelä-Pohjanmaan liitosta ja se löytyy myös sähköisessä muodossa liiton internetsivuilta.

- jh

MYR päätti asettaa hankeryhmän, sihteeristön ja maaseutujaoston

Uusi MYR eli maakunnan yhteistyöryhmä piti ensimmäisen kokouksensa 31.5.2007 ja hyväksyi itselleen työjärjestyksen. Työjärjestys menee vielä Etelä-Pohjanmaan liiton hallituksen vahvistettavaksi. Työjärjestyksen hyväksymisen myötä MYR päätti asettaa hankeryhmän, sihteeristön ja maaseutujaoston, joiden jäsenet nimetään vielä ennen juhannusta.

Hankeryhmä

Hanketason yhteensovitus eri ohjelmissa tapahtuu jatkossa MYR:n hankeryhmässä, jonka käsittelyyn rahoittajaviranomaiset tuovat EAKR-, ESR- ja maaseuturahaston kehittämishankemukset. Toimintaryhmähankkeet, kansalliset kehittämishankkeet ja työllisyysperusteiset investointitukihankkeet tuodaan hankeryhmälle tiedoksi. Lisäksi hankeryhmän tehtäviin kuuluu valmistella rahoittajien yhteisiä hankemuksia.

MYR:n hankeryhmä vastaa pitkälti edellisen ohjelmakauden hankejaostoa, mutta sen kokoonpanossa on nyt huomioitu paremmin kansanvaltaisuus- ja kumppanuusperiaatteet: mukana on rahoittajaviranomaisten lisäksi kuntasektorin ja järjestöjen edustajia. Lisäksi uutena tahona hankeryhmään päätettiin nimetä Etelä-Pohjanmaan toimintaryhmien edustajat. Myös seutukuntien edustajat ovat mukana hankeryhmässä. Puheenjohtajana toimii MYR:n puheenjohtaja Aapo Saari.

Sihteeristö

MYR:n sihteeristö valmistelee MYR:n käsittelyyn menevät asiat, esimerkiksi maakunnan yhteistyöasiakirjan, maakunnalliset ohjelmat ja strategiat, työjärjestyksessä määritellyt rakennerahastohankkeet ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyt. Jatkossa sihteeristö ei siis enää käsittele automaattisesti kaikkia rakennerahastohankkeita vaan ainoastaan sellaiset hankkeet, jotka esimerkiksi kokonsa puolesta (julkinen rahoitus yli 400.000 euroa) menevät MYR:lle asti. Sihteeristö koostuu rahoittajaviranomaisten edustajista.

Maaseutujaosto

MYR:n maaseutujaosto mm. seuraa alueellisen maaseutuohjelman ja paikallisten maaseudun kehittämissuunnitelmien toteuttamista ja hyväksyy ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden alueelliset valintaperiaatteet.

Heli Rintala

EU-koordinaattori

Riittävän kokoiset peruskunnat myös laajan väestöpohjan palvelujen takeena

Maakunnat ja palvelurakenteiden uudistaminen - case Etelä-Pohjanmaa -hankkeen kolmas alueseminaari kokosi Kuortaneen urheiluopistolle noin yhdeksänkymmentä kuntapäätäjää eri puolilta Etelä-Pohjanmaata. Tilaisuudessa esiteltiin hankkeessa syntynyttä ehdotusta laajan väestöpohjan palvelujen järjestämismalliksi.

Ehdotettu malli pähkinäkuoressa

Mallia esitteli kehittämispäällikkö Salme Sundquist Suomen Kuntaliitosta. Hänen mukaansa ehdotettu malli rakentuisi nykyistä vahvempien peruskuntien varaan. Tässä yhteydessä vahvalla kunnalla tarkoitetaan työssäkäyntialueesta tai muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta muodostavaa, vähintään noin 20 000 asukkaan elinvoimaista ja toimintakykyistä kuntaa. Käytännössä malli merkitsisi siten Etelä-Pohjanmaan kuntien määrän olennaista vähenemistä. Vahvat kunnat voisivat nykyistä paremmin vastata palvelujen järjestämisestä ja vahvistaa kunnan elinvoimaisuutta esimerkiksi elinkeinopolitiikan keinoin. Sundquistin mukaan kuntien yhdistyminen voisi tapahtua joko suoraan tai välivaiheena voisivat olla yhteistoiminta-alueet.

Vahvatkaan kunnat eivät kykene yksin järjestämään kaikkia laajan väestöpohjan palveluja. Erytispalvelujen järjestämiseksi tarvitaankin edelleen ylikunnallista yhteistyötä. Nykyiset laaja-alaiset kuntayhtymät kaipaavat kuitenkin rakenteellista ja erityisesti toiminnallista uudistamista. Salme Sundquistin mukaan rakenteelliset uudistukset olisi yksinkertaisinta aloittaa kokoamalla yhteen samantyyppisiä tehtäviä hoitavien kuntayhtymien voimavaroja. Se, minkä palvelujen järjestämisvastuu jatkossa kuuluu peruskunnille ja minkä palvelujen järjestämisessä tarvitaan kunta-rajat ylittävää yhteistyötä, riippuu olennaisesti tulevaisuuden kuntien koosta.

Koulutuspalvelujen osalta malli ehdottaa ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulutuksen ja aikuiskoulutuksen kokoamista yhden järjestäjän alaisuuteen "Etelä-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymäksi". Erikoissairaanhoidosta ja kehitysvammaisten erityishuollosta vastaisi puitelain kuudennen pykälän mukainen kuntayhtymä. Erikoissairaanhoidon palvelujen tuottamista varten kuntayhtymän yhteyteen perustettaisiin liikelaitos. Kehitysvammahuollon erityispalveluja tuottaisi ainakin alkuvaiheessa nykyisen Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän pohjalta muodostettu vapaaehtoinen kuntayhtymä. Aluekehityksestä ja maakuntasuunnittelusta vastaa-

Seminaarin paneelikeskusteluun osallistuivat kuvassa olevat opetus- ja kulttuuriyksikön johtaja Anneli Kangasvieri (vas.), hallintoyliylääkäri Liisa-Maria Voipio-Pulkki ja kuntatalousyksikön kehittämispäällikkö Annika Suorto sekä lisäksi tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom Suomen Kuntaliitosta sekä suunnittelija Pirjo Lukkari Suomen lähi- ja perushoitajaliitosta.

Kuva : Sirpa Tuomela

“Haasteena on toimintaympäristön nopea muuttuminen.”

va maakunnan liitto huolehtisi nykyisten tehtäviensä lisäksi entistä vahvemmin elinkeinoelämän ja kulttuurin kehittämisestä yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Pienten askelten politiikkaa vai radikaali kertauudistus?

Ilmajoen kunnanjohtaja Seppo Pirttikoski luonnehti esitettyä mallia selkeäksi ja kannatettavaksi. Erityisen myönteisenä hän piti sitä, että palvelujen kehittämisen rinnalle on nostettu elinkeinon kehittämisen ja kunnan kilpailukykyyn merkitys. Pirttikoski toivoi, että yhteistoiminta-alueita ei nähtäisi ainoastaan välivaiheena kuntaliitoksiin, vaan yhtenä pysyvänä kuntayhteistyön vaihtoehtona. Myös Lappajärven kunnanvaltuuston puheenjohtaja Eero Ahvenniemi piti tärkeänä, ettei pienten kuntien mahdollisuutta säilyä itsenäisinä automaattisesti kyseenalaistettaisi. Myös pieni kunta voi toimia taloudellisesti ja onnistua houkuttelemaan henkilöstöä.

Osa seminaarin osallistujista luonnehti esitettyä mallia liiankin maltilliseksi. Keskustelussa ehdotettiin esimerkiksi kaikkien laajan väestöpohjan palvelujen järjestämisvastuun keskittämistä yhdelle maakunnalliselle tilaajaorganisaatiolle. Myös vahvan peruskunnan väestöpohja herätti keskustelua. Hallintoylilääkäri Liisa-Maria Voipio-Pulkin mukaan osa perusterveydenhuollon palveluista edellyttäisi järjestämisalueelta pikemminkin 50 000 kuin 20 000 asukkaan väestöpohjaa. Toisaalta esiteltyä mallia pidettiin maltillisuutensa vuoksi mahdollisena toteuttaa. Syvälliset uudistukset voidaan viedä läpi myös pienin askelin.

Kokonaisuuksien hahmottaminen ja muutoksen hyväksyminen välttämätöntä

Seinäjoen apulaiskaupunginjohtaja Harri Jokiranta katsoi, että Maakunnat ja palvelurakenteiden uudistaminen -hankkeen erityisenä haasteena on toimintaympäristön nopea muuttuminen. Se on johtanut lukuisiin samanaikaisiin selvitysprosesseihin, joiden hallinta on ajoittain vaikeaa. Myös Alavuden kaupunginjohtaja Pekka Alamaenpää kiinnitti huomiota rinnakkaisiin selvityksiin ja toivoi erityisesti Etelä-Pohjanmaan liitolta aktiivista roolia niiden koordinoinnissa.

Suunnittelija Pirjo Lukkari Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Super ry:stä painotti muutosjohtamisen ja tiedonkulun tärkeyttä, sillä uudistuksen onnistuminen edellyttää aina työntekijöiden sitoutumista. Lukkari katsoi, ettei organisaation koko yksin selitä sen houkuttelevuutta työmarkkinoilla. Pienikin työyhteisö voi olla houkutteleva, jos työntekijät osallistetaan muutoksen suunnittelun ja toteutukseen.

Vaikka palvelujen tuottamistapojen tarkastelu oli periaatteessa rajattu nyt esitellyn väliraportin ulkopuolelle, palvelutuotannon kysymyksiin viitattiin monissa puheenvuoroissa. Keskustelua käytiin esimerkiksi liikelaitosmallin toimivuudesta, tuotteistamisen haasteista ja erilaisista laskutusjärjestelmistä.

Seminaarin puheenvuoroille oli yhteistä ajatus muutoksen väistämättömyydestä. Onnistunut uudistusprosessi edellyttää päättäjiltä kykyä irrottautua aiemmista ajatusmalleista sekä arvioida muutosvaihtoehtoja kokonaisvaltaisesti ja riittävän pitkällä aikajänteellä. Uudistusten lähtökohdana ei tulisi olla säästöjen aikaansaaminen, vaan toimiva ja tarkoituksenmukainen palvelutuotanto. Monissa puheenvuoroissa kyseltiinkin, onko kunnilla riittävästi rohkeutta tehdä omat ratkaisunsa.

Seminaarissa käsitelty väliraportti on saatavissa Maakunnat ja palvelurakenteiden uudistaminen -hankkeen www-sivuilla osoitteessa www.kunnat.net/ep

Mervi Lehtola

Va. maakuntasuunnittelija

Maakunnat ja palvelurakenteiden uudistaminen - case Etelä-Pohjanmaa -hanke

Suomen Kuntaliiton vetämän Maakunnat ja palvelurakenteiden uudistaminen - case Etelä-Pohjanmaa -hankkeen tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, miten kuntalaisille voidaan turvata tasapuolisesti laadukkaat laajaa väestöpohjaa vaativat palvelut Etelä-Pohjanmaalla. Hankkeen toteutusaika on 1.6.2006-31.3.2008.

- # Hankkeessa selvitetään, miten laajaa väestöpohjaa vaativien palveluiden uudistamisessa voidaan lisätä palvelutuotannon koordinaatiota ja yksinkertaistaa palveluita ohjaavaa hallintoa.
- # Hankkeessa kehitetään erilaisia vaihtoehtoja palvelujärjestelmien uudistamiseksi ja arvioidaan niiden mahdollisuuksia, rajoitteita ja vaikutuksia.
- # Vaihtoehtojen pohjalta muodostetaan toimenpide-ehdotukset.
- # Kunnat voivat hyödyntää selvitystyön keskeisiä tuloksia laatiessaan puitelain edellyttämää kunta- palvelurakennemuutoksen toimeenpanosuunnitelmaa.

Hankkeeseen sisältyy kolme vaihetta: 1) nykytilan ja kehityssuuntien analysointi, 2) vaihtoehtoisten palvelujärjestämismallien ja toimenpide-ehdotusten muotoilu ja arviointi sekä 3) raportointi. Etelä-Pohjanmaan lisäksi hankkeessa tarkastellaan "peilialueina" Päijät-Hämettä ja Kainuuta sekä Hämeenlinnan ja Oulunkaaren seutuja. Hanke järjestää seminaareja ja keskustelutilaisuuksia, ja sen keskeiset tulokset kootaan selvitysraporteiksi.

Hanke on luonteeltaan tutkimus- ja selvityshanke. Sen tavoitteena on tuottaa tietoa laajan väestö-pohjan palveluteemoihin ja luoda malli laajan väestöpohjan palvelujen organisoimisesta Etelä-Pohjanmaalla. Samalla se tarjoaa keskustelufoorumin ylikunnallisen palvelutuotannon kysymysten pohtimiseksi. Etelä-Pohjanmaan kunnat ja kuntayhtymät voivat vaikuttaa mallin kehittelyyn koko hankkeen ajan. Hanke tuottaa aineistoa, jota voidaan hyödyntää hankkeen päätyttyä mahdollisissa erilliselityksissä ja toimenpiteissä. Ratkaisut palvelurakenteen kehittämiskysymyksistä tehdään Etelä-Pohjanmaan kunnissa ja kuntayhtymissä.

Timo Lakso

Maakuntasuunnittelija

Kuntien sosiaali- ja terveysalan tietojärjestelmät haasteiden edessä

Kunta- ja palvelurakenteen muutosten myötä kunnat alkavat tehdä entistä laajempaa yhteistyötä. Yhteistyö vaikuttaa myös kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden tietojärjestelmiin ja niiden yhdenmukaistamiseen. Yhteistyön haasteina ovat kuntien erilaiset tietojärjestelmät, jotka aiheuttavat kustannuksia eri järjestelmiä yhteen sovitettaessa. Yhteistyöllä voidaan nähdä olevan myös hyötyä erityisesti kustannussäästöjen osalta, jotka koostuvat mm. ohjelma-hankintojen tai esimerkiksi yhteisen koulutuksen kautta. Myös kunta- ja palvelurakennemuutuksesta ohjaava puitelain 15 § käsittelee tietojärjestelmien kehittämistä. Pykälässä todetaan, että valtio ja kunnat laativat yhteiset standardit tietojärjestelmien yhteentoimivuuden varmistamiseksi ja edistävät yhdessä uusien tietohallinnon järjestelmien ja toteuttamistapojen sekä sähköisten palvelujen käyttöönottoa.

"Oppia" Kainuusta

Kainuun maakuntakokeilun yhteydessä on tehty mittavia muutoksia kunnallisten palveluiden tuottamisessa. Kokeilun yhteydessä uusittiin ja yhdenmukaistettiin myös tietotekniikkaa. Suomen Kuntaliiton tietoyhteiskuntayksikkö on laatinut selvityksen, jossa arvioidaan uudistusta ja sen investointeja. Erityisasiantuntija Simo Tanner Suomen Kuntaliitosta toteaa, että järjestelmähankeelle asetetut toiminnalliset tavoitteet uudistuksen yhteydessä saavutettiin, mutta säästötavoitteiden toteutumista ei voitu osoittaa. Investointeja Kainuussa tehtiin 63 euroa asukasta kohden. Vuosittaiset ylläpito-

“Tietojärjestelmiä uudistettaessa pääosassa tulisi olla toiminnan kehittämisen”

kustannukset ovat 5 euroa per asukas. Vuositasolla tietojärjestelmäinvestointien tulisi tuottaa säästöä 19 euroa per asukas. Edellä mainitut luvut ovat suoria investointeja. Jos Kainuun oman henkilökunnan panos olisi huomioitu, todellinen summa olisi huomattavasti suurempi. Mikäli valtakunnallisesti tehtäisiin samoja muutoksia kuin Kainuun hallintokokeilun yhteydessä, olisivat muutoksen kustannukset investointien osalta noin 330 miljoonaa euroa ja vuotuiset ylläpitokustannukset 14 miljoonaa euroa. Näin ollen investointien tuottavuuden tulisi säästöjen osalta olla vuositasolla noin 93 miljoonaa euroa.

Kainuun uudistustyö toteutettiin kiireisen aikataulun vuoksi nopeasti. Tietojärjestelmien uusimisen tuli sopeutua tähän tilanteeseen, jonka vuoksi pystyttiin keskittymään vain oleellisiin asioihin. Tannerin mukaan tähän haasteeseen pystyttiin vastaamaan hyvin ja uudet järjestelmät saatiin uudistetun organisaation käyttöön. Vastuu toteuttamisesta jäi kuitenkin pitkälti tietohallinnon vastuulle. Tanner toteaa, että tietojärjestelmä-uudistuksiin olisi tärkeää saada myös substanssialueiden vastuulliset henkilöt mukaan, jotta voitaisiin paremmin paneutua myös toiminnan kehittämiseen. Kainuussa kehittämistyötä toteutetaan jälkikäteen, eivätkä kaikki muutokset ole enää mahdollisia. Simo Tanner muistuttaa, että kuntien yhteistyön lisääntyessä tulisi pitää mielessä, että yhteistoiminta ei ole mahdollista ilman yhteentoimivia tietojärjestelmiä. Hänen mukaansa tietotekniikka ei varsinaisesti tuo säästöjä, vaan sen myötä tulevat uudet toimintatavat. Tietojärjestelmiä uudistettaessa pääosassa tulisi olla toiminnan kehittäminen ja sen varmistaminen, että tietojärjestelmät tukevat työlle asetettuja kehittämistavoitteita. Lisäksi uudistustyössä tulee muistaa, että toiminnan yhdenmukaistaminen ja tehostaminen vaatii aikaa, kiteyttää Tanner.

Millä tolalla Etelä-Pohjanmaan tietojärjestelmät ovat?

Viime syksynä osana Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelma -hanketta valmistui "Sosiaali- ja terveystieteiden tietojärjestelmät Etelä-Pohjanmaalla" -selvitys. Selvitys perustuu kuntien sosiaali- ja terveystieteiden johtajien haastatteluihin. Selvityksen toteuttivat Seinäjoen yliopistokeskuksen Tekniikan yksiköstä tutkija Kyösti Pennanen ja tutkimusprofessori Tarja Tiainen. Selvityksestä käy ilmi, että sosiaali- ja terveystieteiden tietojärjestelmien osalta kunnissa on käytössä useiden eri toimittajien tietojärjestelmiä. Erityisesti tämä korostui sosiaalialan tietojärjestelmien osalta. Haasteena kunnissa koettiin selvityksen perusteella tietojärjestelmien yhteensovittaminen yhteistyötä tekevien kuntien kesken. Ongelmaksi saattaa muodostua kuntien intressien yhteensovittaminen sekä vaihtelevien intressien vaikutus yhteistyöhön ja sen toteuttamiseen. Yhteistyön hyvinä puolina pidettiin mm. yhteisiin ohjelmisto- ja laitehankintoihin liittyviä kustannussäästöjä. Muina yhteistyön hyötyinä nähtiin yhteiskoulutuksen lisääntyminen ja kuntien henkilökunnan verkottuminen keskenään. Laitteistoihin ja tietoliikenneyhteyksiin kunnissa oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä. Tyytymättömiä oltiin henkilöstön resurssien osalta ammattitaitoon sekä sen kykyyn hyödyntää sosiaali- ja terveystieteiden tietojärjestelmiä. Selvityksen tulosten perusteella ongelmakohtien korjaamiseksi ehdotettiin 1) kunnallisen IT-strategian tekemistä, 2) kuntien välistä yhteistyötä järjestelmien hankinnassa tietojärjestelmätoimittajien ylivallan "nujertamiseksi", 3) kuntien henkilöstön kouluttamista käyttäjien osaamisen rajoittuneisuuden vuoksi sekä 4) kuntaomisteisten IT-palveluyrityksien käyttöä, jolloin mm. yrityksen toimintaa ei ohjaisi ainoastaan voiton tavoittelu, vaan palveluiden mahdollisimman tehokas ja laadukas yhteistuottaminen.

Tietojärjestelmäselvitys löytyy liiton internetsivuilta, klikkaa:

www.epilitto.fi/upload/files/Tietojarjestelmaraportti_juokinen.pdf

Keskustelutilaisuuden muistio ja alustajien materiaalit löytyvät Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelman toimeenpano -hankkeen internetsivuilta, klikkaa:

www.epilitto.fi/?page=etela-pohjanmaan-peruspalveluohjelman-toimeenpano

Etelä-Pohjanmaan liitto (Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelman toimeenpano -hanke ja Etelä-Pohjanmaan tietoyhteiskuntaohjelman koordinaatiohanke) järjestivät 5.6.2007 keskustelutilaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden tietojärjestelmiin liittyvistä kysymyksistä. Tilaisuudessa erityisasiantuntija Simo Tanner Suomen Kuntaliitosta esitteli Kainuun hallintokokeiluun liittyvää tietojärjestelmä-uudistusta, yliassistentti Tarja Tiainen Tampereen yliopistosta Etelä-Pohjanmaan tietojärjestelmiä sekä projektipäällikkö Päivi Niirainen Kuusiokuntien tietoteknologiahankkeesta sosiaalitoimen tietoteknologian kehittämistä Kuusiokunnissa. Tilaisuudessa käytiin aktiivista keskustelua ja sovittiin, että keskustelua aiheen tiimoilta jatketaan laajemmalla osallistujajoukolla syksyn 2007 aikana.

Sirpa Tuomela

Projektipäällikkö, Etelä-Pohjanmaan peruspalveluohjelman toimeenpano -hanke

Uuden ohjelmakauden EU-ohjelmia esiteltiin seutukuntakierroksilla

MYR:n viestintäryhmä ja seutukunnat järjestivät kesäkuun alkupuoliskolla Seinäjoella, Kortesjärvellä, Kauhajoella, Ähtärissä ja Alahärmässä informaatiotilaisuuden, jossa käytiin pääpiirteittäin läpi uudet keskeisimmät EU-ohjelmat. Tilaisuudet oli tarkoitettu mm. hanketoimijoille ja kuntien edustajille. Rahoitusmahdollisuuksista oli kertomassa kaikkien keskeisten rahoittajaviranomaisten edustajia.

Kuva : Juhani Heikkilä

Seinäjoen seutukunnan infotilaisuudessa oli toista sataa osallistujaa.

- Tilaisuuksissa oli kuulijoita ihan mukavasti, Seinäjoen seudun tapauksessa jopa pitkästi toistasataa, kertoo MYR:n viestintäryhmän vetäjänä toimiva EU-koordinaattori Heli Rintala.
- Muilla seuduilla toimijoiden määrä ja sitä myöten osallistujien joukko oli luonnollisesti pienempi, mutta toisaalta pienemmillä porukoilla syntyi ehkä paremmin keskustelua. Hengästyttävään tuo on, kun lyhyessä ajassa kahlataan läpi monen laajan ohjelman pääkohtia, Heli Rintala myöntää, mutta tarkoituksena oli tässä vaiheessa luoda yleiskatsaus siihen, missä tällä hetkellä mennään.
- Vaikka ohjelmia ei vielä ole virallisesti komissiossa hyväksytytkään, ja haut käynnistyvät täydellä teholla vasta syksyllä, on tärkeää kuitenkin koko ajan kehittää kehittämistarpeista ja -ideoista hankesuunnitelmia ja rakentaa yhteistyöverkostoja, jotta syksyllä on valmiudet jättää hakemus.
- Tilaisuuksissa saatiin myös joitain ideoita siitä, minkälaisin eväin jatkossa kannattaisi lähestyä kohderyhmää. Mahdollisesti tullaan järjestämään hanketoimijoiden ja rahoittajien yhteisiä keskustelutilaisuuksia esimerkiksi klustereittain tai toimialoittain. Myös uuden EURA2007 -haku- ja seurantajärjestelmän käyttöönotosta voidaan tarvittaessa järjestää koulutusta. Palautetta ja toivomuksia voi edelleen lähettää vaikkapa Etelä-Pohjanmaan liittoon, valtion aluehallintoviranomaisille tai seutuyhdyskunnille, Heli Rintala jatkaa.

Seutukuntakierroksilla esiteltyyn materiaaliin voi tutustua liiton sivuilla osoitteessa www.epliitto.fi/?page=seutukuntakierros